

finde det ret rimeligt, om man tilvejebragte Udgifterne til den Slags Ting ved Statslaan, ligesom man gjorde i Aarene 1895—1904. Jeg vil gerne begrunde denne min Mening lidt yderligere, idet jeg vil fremhæve, at vi ikke have nogen trykkende Statsgæld. Den Statsgæld, vi have, er i Forhold til vore Aktiver og til vor hele Stilling ikke særlig stor. Jeg havde Lejlighed til forleden i Anledning af en anden Sag at drage en Sammenligning mellem Aarene 1872 og 1909, og jeg vil gentage nogle af disse Tal her. I 1872 havde vi en Statsgæld paa 229 Mill. Kr. med høj Forrentning og høje Afdrag, og som udelukkende var en Følge af de foregaaende Krige, dels i forrige Aarhundredes Begyndelse, dels i 1848—50 og 1864. Denne Statsgæld krævede til Forrentning og Afbetaling 14 Mill. Kr., nærmest $14\frac{1}{2}$ Mill. Kr. aarlig, eller over en Trediedel af hele Statens Udgiftsbudget. Det var en trykkende Statsgæld, der forsløg noget. Nu er Statsgælden 255 Mill. Kr., og dens Forrentning og Afbetaling kræve 10 Mill. Kr., og disse 10 Mill. Kr. ere omtrent en Tiendedel af Udgiftsbudgettet. Der er altsaa en umaadelig Forskel mellem den Gang og nu. Hertil kommer, at den Statsgæld, vi nu have, for en stor Del er stiftet til produktive Formaal. Der er laant, om jeg ikke tager fejl, 50—60 Mill. Kr. alene til Jernbaner, Statsbaner og Privatbaner; der er laant Penge til en Statslaanefond, saaledes at Statslaanefonden nu sidder inde med en Kapital af 34 Mill. Kr.; der er laant Penge til Statsbrandforsikringsfonden, saaledes at denne nu sidder inde med 5 Mill. Kr.; der er laant Penge, 20 Mill. Kr., som Garanti for Hypotekbanken. Naar vi lægge alle disse Beløb sammen, som altsaa særlig vedrøre produktive Formaal og altsaa kunne gavne paa anden Maade og ikke ere en Følge af Krige eller sligt, vil man se, at Statsgælden nu ikke paa langt nær er saa trykkende, og at der kan være ret god Grund til, naar vi staa overfor store Bekostninger til Jernbaneanlæg, at tilvejebringe disse store Beløb ved Statslaan. Jeg anbefaler denne Tanke til nærmere Overvejelse, idet jeg vil sige, at skulde det vise sig, at Forventningerne ikke slog til med Hensyn til Budgettet for det kommende Aar, skulde det vise sig, at Statskassen skulde være særlig anstrengt, have vi der en forstandig Udvej. Jeg mener, at det er en forstandig Udvej, jeg mener, at det er en Udvej, som bør benyttes, enten Statskassen har det paa den ene eller

den anden Maade, fordi jeg finder det retfærdigt, at den kommende Slægt ogsaa bærer sin Del af den Slags Udgifter.

Med Hensyn til Landets Bæreevne vilde jeg ogsaa gerne nævne et Par Tal, som hænge sammen med det, jeg har talt om, dels med Hensyn til Statsgælden og for øvrigt ogsaa med hele min Betragtning. Landets samlede Indkomst — ikke den skattepligtige Indtægt, men den samlede Indtægt — var i 1870: 374 Mill. Kr., i 1905 var Landets samlede Indtægt 954 Mill. Kr. Der mangler ikke meget i, at Beløbet er 3 Gange saa stort nu som den Gang.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind paa disse Enkeltheder, som den ærede Taler var inde paa — det antager jeg, at vedkommende Ministre ville svare paa —, men jeg skal slutte, ligesom jeg begyndte, med at sige, at Forholdene opfordre jo til Agtpaagivenhed, til Varsomhed, men paa den anden Side ser jeg slet ikke saa særdeles mørkt paa Stillingen. Uagtet jeg ikke gør det, vil jeg dog gerne være med til efter Evne at anbefale en sparsommelig Statshusholdning.

Frijs: Ja, der er jo ikke noget egentligt Kontroverspunkt paa Finanslovforslaget, saa jeg kunde egentlig indskrænke mig til at anbefale Forslaget til Vedtagelse. Jeg skal dog tillade mig at føje et Par Bemærkninger til.

Vi have jo gennem Forhandlingerne i Folketinget og ogsaa her i Dag hørt stærke Opfordringer til Sparsommelighed og en stærk Kritik af vor i det hele taget ikke heldige finansielle Stilling. Naar mit Parti ikke kan slutte sig hertil, er det ikke, fordi vi ikke anerkende det rigtige heri, men fordi vi mene, at en Kritik i Ord, som ikke efterfølges af Gerning, er temmelig gold, og vi foretrække at gemme vor Kritik og vore Opfordringer til Sparsommelighed, indtil vi virkelig selv have i Sinde at spare. Men det er ikke Tilfældet nu. Jeg tænker ikke alene paa de store Summer, som ville medgaa til vort Forsvar, og som vi ere villige til at bevilge, men jeg tænker ogsaa paa andre Lovforslag og nærmest paa to Lovforslag, som ville komme til at foreligge her inden ret lang Tid, og som kræve store Tilskud fra Staten: Esbjerg Havn og Broen over Masned Sund. Vi ere villige til at stemme ogsaa for disse Forslag, skønt vi jo se, at det er store Summer, der ville medgaa dertil, men vi betragte de to Anlæg, som derved fremmes, som vedrørende Landets